

**young
equine
innovators**

Eining 6

**Framtíðaröryggis-
prófun fyrirtækisins –
sjálfbærni í
framkvæmd**

www.youngequineinnovators.eu

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

[Young Equine Innovators OERs](#) ©
by [YEI Consortium](#) is licensed
under [CC BY-SA 4.0](#)

efnisyfirlit

- 01** Innangangur
- 02** Sjálfbærni í hestageiranum
- 03** Umhverfis- og dýravelferðarsjónarmið í hestageiranum
- 04** Félagsleg og samfélagsleg áhrif í hestageiranum
- 05** Áætlanagerð fyrir langtíma seiglu
- 06** Að segja sögu um áhrif þín
- 07** Að komast lengra

01

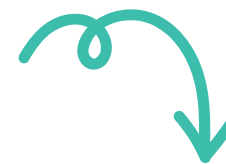
Inngangur

Af hverju þetta námskeið skiptir máli:

Síðasti áfanginn okkar hjálpar ungu, nýliðum í hestamennsku að innleiða sjálfbærni og siðferðislega hugsun í hestatengd verkefni sín.

Þessi eining styður nemendur við að taka ákvarðanir sem taka tillit til dýravelferðar, áhrifa á samfélagið og umhverfisaðábyrgðar, á sama tíma og hún eflir langtíma seiglu fyrirtækja.

Hvað þú munt öðlast:

- Skilningur á lykilatriðum sjálfbærni í hestageiranum
- Getu til að greina umhverfis-, félags- og siðferðisleg áhrif fyrirtækis síns
- Hæfni til að beita hagnýtum aðferðum til að bæta sjálfbærni og dýravelferð
- Hæfni til að miðla gildum sínum og áhrifum skýrt til viðskiptavina og stuðningsmanna

Framtíðarsýn – sviðin sem þú þarft að forgangsraða:

1. Hvernig sjálfbærni lítur út í hestageiranum
2. Umhverfis- og dýravelferðarsjónarmið
3. Félagsleg og samfélagsleg áhrif
4. Áætlanagerð fyrir langtíma viðnámsþol
5. Að segja sögu um áhrif þín

Hvað þú munt geta gert í lok þessa áfanga:

- Ljúka sjálfsmati á sjálfbærni
- Hafa lista yfir forgangsumbætur til innleiðingar
- Hafa skriflega yfirlýsingu um siðferðisleg vinnubrögð
- Útbúa drög að áhrifasamantekt til notkunar í fjármögnun eða kynningu

Þitt hlutverk:

Vertu forvitinn, vertu heiðarlegur og gefðu þér tíma til að hugsa. Þetta snýst um þig – framtíð þína, val þitt og möguleika þína í hestheiminum.

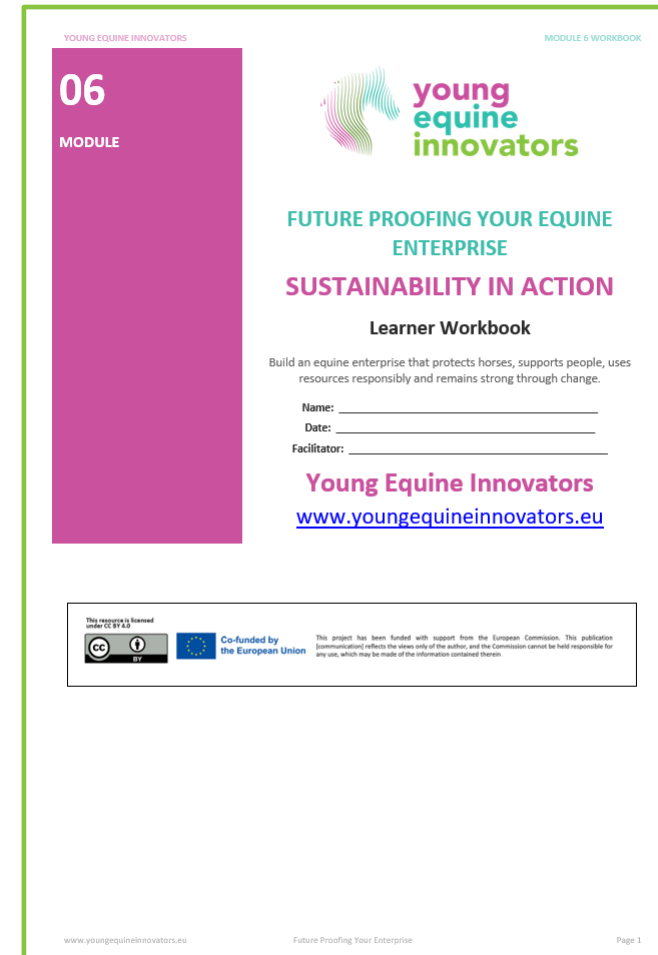
Vinnubókin þín – taktu það sem er þitt

Þessari eining fylgir vinnubók. Hún er þín til að merkja upp, skrifa í og deila með leiðbeinanda.

Ein regla: engin regla.

Þú þarft ekki að klára allar æfingar. Sumar munu ekki eiga við hugmyndina þína, stig þitt eða land þitt. Markmiðið er að velja þær æfingar sem færa verkefnið þitt áfram og sleppa hinum án sektarkenndar.

Betra er að vinna að hálfkláruðu vinnubók en að klára hana alveg og geyma hana.

02

Sjálfbærni í

hestageiranum

Skilgreining á sjálfbærni

Hagkvæmni sameinar

þrjú samtengd svið:

1. **Umhverfisleg ábyrgð** – að draga úr vistsporinu
2. **Samfélagsleg ábyrgð** – stuðla að jákvæðum áhrifum á fólk og samfélög
3. **Efnahagsleg hagkvæmni** – tryggja langtímafjárhagslega stöðugleika

Ábyrgar ákvarðanatökur taka tillit til skammtímaárangurs og langtímaafleiðinga

Af hverju sjálfbærni í hestageiranum?

Hagkvæmni gengur lengra en að vera "grænn" – hún getur verið samkeppnisforskot

Það sem viðskiptavinir í dag gera ráð fyrir:

- Gagnsæjar aðferðir sem þau geta treyst
- Sönnun þess að þér sé um velferð hesta
- Raunveruleg umhverfisábyrgð
- Jákvæð áhrif á samfélagið

Viðskiptarök:

- Laðar að viðskiptavini sem deila gildum þínum (og borga fyrir gæði)
  - Opnar dyr að fjármagni og samstarfsaðilum
  - Minnkar kostnað með skilvirkri nýtingu auðlinda
  - Tryggir fyrirtækinu þínu framtíðarsönnun gagnvart breytingum í greininni
-
- Byggir upp vörumerki sem fólk vill styðja
- Niðurstaðan er sú að** sjálfbærni samræmir velferð, ábyrgð og arðsemi. Hún er ekki "aukavalkostur". Hún er nauðsynleg fyrir langtímaárangur.

Hvað þetta raunverulega þýðir fyrir rekstraraðila sem tengjast hestum

UMHVERFISLEG - Að draga úr vistsporinu þínu

- Beitilandstjórnun og fyrirbygging ofbeitingar
- Móðurmjúrgægjun og úrgangsminnkun
- Vatnsnýting og orkunotkun
- Staðbundin fóðurofnun og val í framboðskeðju
- Verndun líffræðilegs fjölbreytileika á landi þínu

SIÐFERÐISLEG - Dýravelferð sem kjarngildi

- Þjálfunaraðferðir byggðar á vísindalegum sönnunargögnum
- Nógar útiveru og félagsleg samskipti
- Einstaklingsbundin vinnuálagsmæling hesta
- Gagnsæ varðveisla og áætlanagerð fyrir eftirlaun
- Að greina streitumerki og bregðast við

Hvað það raunverulega þýðir fyrir reiðstarfsemi

SÁLFRÆÐILEGT - Jákvæð áhrif á fólk og samfélag

- Réttlát ráðning og öruggir vinnustaðir
- Ungmennaverkefni og aðgengilegar tækifæri
- Stuðningur við meðferðar- og aðlögunarreið
- Staðbundin samstarf og þekkingarsamnýting
- Heiðarleg verðlagning og skýr samskipti

Mundu:

*Hver ákvörðun sem þú tekur snertir að minnsta
kosti einn af þessum stöðum.
Hagkvæmt = að huga bæði að
skammtímaárangri OG langtímaafleiðingum.*

Athöfn: Upphafspunktur þinn í sjálfbærni: Hvar ert þú núna?

Að skilja upphafspunktinn
hjálpur þér að forgangsraða
úrbótum og gera þér grein
fyrir því að þú ert líklega
kominn lengra en þú heldur!

Þáttur 1: Yfirlit yfir núverandi stöðu

*Fyrir hvern stoðpilla, metið ykkur
heiðarlega (1-5 stigaskala):*

- **Umhverfislegt:** Hversu vel stýrirðu auðlindum, úrgangi og landi?

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

- **Siðferðileg:** Hversu sterkar eru dýravelferðarvenjur þínar?

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

- **Félagslegt:** Hversu mikil jákvæð áhrif skaparðu fyrir fólk?

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Aðgerð: Upphafspunktur þinn í sjálfbærni: Hvar ert þú núna?

Að skilja upphafspunktinn þinn hjálpar þér að forgangsraða umbótum og gera þér grein fyrir því að þú ert líklega kominn lengra en þú heldur!

2. hluti: Grafðu dýpra - Svaraðu þessum spurningum:

- **Hvað gerir þú nú þegar vel?** Taktu saman að minnsta kosti þrjár sjálfbærar aðferðir sem þú notar nú þegar (jafnvel þótt þú hafir ekki kallað þær "sjálfbærar" áður).
- **Hvert er stærsta sjálfbærnivandamál þitt núna?** (Kostnaður? Þekking? Tími? Innviðir?)
- **Hugsaðu um viðskiptavinina þína:** Hvaða sjálfbærnimál skipta þeim mest máli? Hvernig veistu það?
- **Fljótlegir sigrar:** Nefndu tvær litlar breytingar sem þú gætir raunhæft gert á næstu þremur mánuðum sem myndu bæta sjálfbærni.
- **Innblásturskönnun:** Rannsakaðu eitt rekstrarfyrirtæki sem tengist hestum og stendur sig vel í sjálfbærni. Hvað er eitt tiltekið sem það gerir sem þú gætir aðlagað?

ATHGEFNI: Forgangsumbótaeftirlit

Í sjálfsmati þínu um upphafspunkt sjálfbærni (kafli 02) velur þú fimm helstu breytingarnar sem þú skuldbindur þig til að innleiða á næstu 12 mánuðum.

Bót #1 (gerðu þetta ársfjórðung)	Sértæk breyting, ábyrgðaraðili, fyrir hvenær...
Bót #2 (gerðu þetta ársfjórðung)	Sértæk breyting, ábyrgðaraðili, fyrir hvenær...
Bót #3 (næstu sex mánuði)	Sértækur breyting, forsendur, kostnaður...
Bætting #4 (á næstu 12 mánuðum)	Stærri lyfting — aðstaða, búnaður, samstarf...
Bætting #5 (á næstu 12 mánuðum)	Stærri lyfting — stærri umbun...

A photograph of a person in a dark jacket and pants leading a dark horse in a stable. The person is holding a lead rope, and the horse is standing in a stall. The stable has wooden walls and a metal floor. A bucket is on the floor near the horse. The background is a green and white graphic with a large number 03.

03

Umhverfis- og dýra Velferðarsjónarmið í hestageiranum

Svæði umhverfisáhrifa þinna - Hvar þú getur skipt máli.

Öll hestarekstur hefur áhrif á
umhverfið. Hér er hvar:

Land og beitiland

- Ofbeit skemmir jarðveg og dregur úr líffræðilegri fjölbreytni
- **Aðgerðir:** Veltugirðing, verndun vatnsuppspretta, stjórnun frárennslis

Áburður og úrgangur (Já, það er auðlind!)

- Meðalhestur = 50 pund saurs á dag
- **Aðgerð:** Móta áburð til endurnýtingar/sölu, vinna með staðbundnum bændum, draga úr plastvörum fyrir einnota notkun

Vatn og orka

- Hesthús nýta mikið af auðlindum daglega
- **Aðgerð:** Leiðréttu leka, settu upp sjálfvirk kerfi, LED-lýsingu, íhugaðu sólarorku

Svæði umhverfisáhrifa þinna - Hvar þú getur haft áhrif.

Öll hestastarfsemi hefur
áhrif á umhverfið. Hér er
hvar:

Fóður og birgðir

- Flutningur = kolefnisspor, umbúðir = úrgangur
- **Aðgerð:** Kaupa staðbundið, meta staðla birgja, nákvæm skipulagning fóðurs

Raunskoðun:

Þú þarft ekki að laga allt í einu. Byrjaðu á því sem er raunhæft og byggðu áfram þaðan. Jafnvel smávægilegar breytingar hafa mælanleg áhrif.

Dýravelferð - Óumdeilanlegu atriðin.

Háar dýravelferðarstaðlar
eru ekki valkvæðir - þeir
eru undirstaða þín

Dagleg nauðsyn:

- Nógar útiveru og félagsleg samskipti (hestar eru hjarðdýr!)
- Jafnvægi í fæðu + stöðugur aðgangur að hreinu vatni
- Einstaklingsbundin álagsmönnun (ekki ein lausn sem hentar öllum)
- Regluleg dýralæknis-, tann- og hófsmiðjapjónusta
- Snemmari greining á sársauka, streitu eða hegðunarvandamálum

Dýravelferð - Óumræðanlegar kröfur.

Hágæða velferðarkröfur
eru ekki valkvæðar – þær
eru undirstaða þín

Siðferðislegir þjálfunarstaðlar:

- Aðferðir byggðar á sönnunargögnum (ekki "við höfum alltaf gert þetta svona")
- Forðastu of mikinn kraft eða ranga notkun búnaðar
- Þekkja streitumerki: höfuðköst, hala sveifling, tönnagnaskurður, mótstaða
- Fræða knapa um dýravelferð
- Skuldbindu þig til sífelldrar faglegrar þróunar

Sannleikurinn:

Slæm dýravelferð eyðileggur orðspor hraðar en nokkuð annað. Góð dýravelferð = traust = langtímaárangur í viðskiptum.

***Velferðarstaðlar þínir endurspeгла beint gildi
vörumerkisins***

Dæmi: Skuldbinding um dýravelferð á Lýtingsstöðum - hestaferðir á Norður-Íslandi

Við hugsum vel um hestana okkar!

Hestarnir okkar

Hestarnir okkar búa úti allt árið um kring á víðfeðmum beitolöndum.

Reiðtímabilið

Reiðtímabilið spannar frá apríl til loka október. Allir hestar eru í fríi frá nóvember til byrjun apríl, og sumir hestar hvílast enn lengur.

Á reiðtímanum

Á reiðtímanum eru öll reiðhestar járnaðir til að vernda hófa þeirra. Járn eru skipt út á 8–10 vikna fresti og hófar klipptir reglulega.

Hestarnir eyða nóttunum

Hestarnir eyða nóttunum á beitolandi. Á daginn dvelja þeir hluta tímans í girðingu með aðgang að vatni og salti og beita á smærri grasflötum í kringum búgarðinn. Heilsa þeirra er skoðuð daglega og við tryggjum að allir hestar fái þá hvíld sem þeir þurfa.

Dæmi: Skuldbinding um dýravelferð hjá Lýtingsstaðir - Hestaferðir í Norður-Íslandi

Við undirbúum hestana

Við undirbúum hestana sjálf rétt áður en gestirnir koma til að tryggja að þeir séu í góðu ástandi og að allt reiðbúnaður passi rétt. Reyndir reiðmenn eru velkomnir til að aðstoða við undirbúninginn.

Eftir reiðtúrinn

Eftir reiðtúrinn mega gestir taka af hestaskóna, bursta hestana og færa þá aftur í girðinguna, allt undir okkar eftirliti.

Hvert hestur er notaður

Hverjum hesti er úthlutað í hámarki einni ferð á dag og hann fær hvíldardaga. Hestar sem ætlaðir eru byrjendum og reynslulausari reiðmönnum eru aldrei ríðaðir í meira en tvær klukkustundir á dag til að halda þeim ferskum og jákvæðum. Hestar fyrir reynda reiðmenn, sem oft eru með meira geð, fara í lengri ferðir en aldrei í meira en fimm klukkustundir á dag.

Dæmi: Skuldbinding um dýravelferð á Lýtingsstöðum - Hestaferðir á Norðurlandi

Við þekkjum hesta okkar mjög vel

Við þekkjum hesta okkar mjög vel og leggjum mikla vinnu í að velja réttan hest fyrir hvern gest, þess vegna biðjum við um upplýsingar um aldur, þyngd, hæð og reynslu áður en þú kemur. Hámarksþyngd er 100 kg.

Þessi skuldbinding hefur verið deilt á samfélagsmiðlum og er til sýnis þegar gestir koma

**Verkefni: Athugunarlisti
þinn um yfirlýstar
velferðarkröfur - Búðu til
þínar viðmið**

Merktu við reitina sem
endurspeгла þÍN
óumræðanlegu
velferðarskilyrði:

Dagleg umönnun:

- ☐ Lágmark..... klukkustundir þátttöku á dag
- ☐ Aðgangur að skjól 24/7
- ☐ Ferskt vatn alltaf tiltækt
- ☐ Daglegar heilsufarsskoðanir
- ☐ Hestar búa með félögum (ekki einir)

Vinnuálagsmörk:

- ☐ Hámark..... reiðtúra á hest á dag
- ☐ A.m.k..... hvíldardagar á viku
- ☐ Tímabundið hlé:..... vikur frí á ári
- ☐ Hættu strax að vinna ef hesturinn sýnir streitu/verk.

**Verkefni: Athugunarlisti
þinn um yfirlýstar
velferðarkröfur – byggðu
upp þínar viðmið**

Merktu við reitina sem
endurspeгла þín
óumræðanlegu
velferðarskilyrði:

Fagleg umönnun:

- ☐ Járnsmiður á ..... vikna fresti
- ☐ Dýralækniskoðun ..... sinnum á ári
- ☐ Tannhirðing árlega
- ☐ Rétt passun tækjanna er reglulega athuguð

Þjálfunaraðferð:

- ☐ Engin harkaleg tæki eða valdatökur
- ☐ Samræmi hest og knapa eftir færni/þyngd
- ☐ Hlustaðu þegar hestar segja "nei"

Verkefni:

Athugunarlisti loforðs um velferð – mótuðuð ykkar viðmið

Merktu við reitina sem
endurspeglar þín
óumræðanlegu
velferðarskilyrði:

Skrifaðu eina setningu sem lýsir velferðarstefnu
þinni og haltu henni sýnilegri

A photograph of a man with blue eyes, wearing a grey cap and a brown jacket, smiling. He is standing next to a brown horse in a stable. The background is slightly blurred, showing the interior of a stable with wooden beams.

04

Félagsleg og samfélagslega áhrif í hestageiranum

**Fyrirtækið þitt
er hluti af
samfélagi - Láttu
það skipta máli**

Hverjir eru hagsmunaaðilar þínir?

- Hestarnir (já, þeir teljast!)
- Viðskiptavinir og fjölskyldur þeirra
- Starfsmenn, sjálfboðaliðar, sjálfstætt starfandi
- Staðbundnir íbúar og nágrannar
- Birgjar og viðskiptafélagar

Fyrirtækið þitt er hluti af samfélagi – láttu það skipta máli.

Hvernig skapa má jákvæð áhrif:

Raunveruleikinn:

Samfélagsleg áhrif eru ekki mannúðaraðstoð – það er snjöll viðskipti. Sterk tengsl við samfélagið = stuðningur þegar þú þarft hann.

01. Atvinna og sanngjörn vinna

- Bjóðið upp á störf, starfsnám og tækifæri til færniuppbyggingar
- Greiðið sanngjarnt, tryggð öruggt vinnuumhverfi
- Metið jafnvægi vinnu og einkalífs (forðist kulnunarmenningu)

02. Aðgengi og þátttaka

- Ungmennaverkefni eða afsláttarkjör fyrir börn í nærsamfélaginu
- Tækifæri til aðlögunar- eða meðferðarreiðnáms
- Styrkir eða samfélagsreiðdagar
- Bjóða fólki með allskonar bakgrunni og getu velkomið

03. Samfélagsleg tengsl

- Styðja staðbundna birgja og þjónustu
- Deila þekkingu (vinnustofur, skólaheimsóknir, leiðsögn)
- Opnir dagar eða samfélagsviðburðir
- Vertu góður nágranni (stjórna hávaða, bílastæðum, áburði)

Handan hagnaðar - Áhrifahringur þinn

Allar viðskiptákvörðun hafa áhrif á fólk. Veljið skynsamlega.

Siðferðileg viðskiptahætti byggja upp traust:

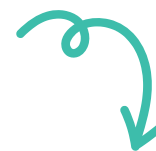
- Gagnsæ og heiðarleg verðlagning - engin falin gjöld
- Skýr samningsskjöl og skilmálar um afbókanir
- Heiðarleg markaðssetning (lofaðu ekki of mikið)
- Réttlát meðferð allra (starfsfólks, viðskiptavina, birgja)
- Opin samskipti um áskoranir

Spurning um aðgengi:

Hverjum finnst hann/hún velkominn hjá fyrirtækinu þínu?

Hverjum finnst hann/hún ekki?

- Er aðstaðan líkamlega aðgengileg?
- Getur fólk ráðið við þjónustu ykkar?
- Sýna myndir/auglýsingar þínar fjölbreytta knapa?
- Eru byrjendur meðhöndlaðir af virðingu (ekki bara reyndir knapar)?
- Getur fjölskyldan tekið þátt saman?

Handan hagnaðar - Áhrifahringur þinn

Allar viðskiptaákvarðanir
hafa áhrif á fólk. Veldu
skynsamlega.

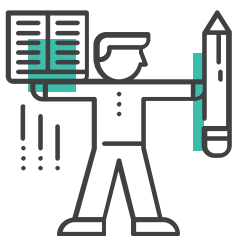
Að efla virðingarríka reiðmenningu:

- Fræða viðskiptavini um velferð (ekki bara færni)
- Hafa í frammi áskoranir gegn úreltum eða skaðlegum vinnubrögðum
- Fagna siðferðilegri reiðmennsku
- Byggja upp menningu þar sem fólk er hvatt til að láta í sér heyra

Mundu:

*Félagsleg áhrif þín móta orðspor þitt.
Fólk man hvernig þú létst það líða – og
það segir öðrum frá.*

Virkni: Samfélagsáhrifak ortið þitt - Uppgötvaðu áhrifahringinn þinn

Þáttur 1: Hvern hefur þú áhrif á?

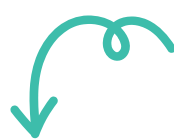
Teiknaðu einfalt hringlaga myndrit með **FYRIRTÆKIÐ ÞITT** í miðjunni. Bættu hringjum utan um það fyrir hvern hagsmunaaðilahóp og skráðu nöfnin:

1. **Hestar:** Hve margir? Nöfn?
2. **Viðskiptavinir:** Hverjir eru þeir? (Aldur, bakgrunnur, færnistig)
3. **Teymið:** Starfsfólk, sjálfboðaliðar, verktakar – hver hjálpar þér?
4. **Samfélag:** Nágrannar, staðbundin fyrirtæki, birgjar
5. **Viðar áhrif:** Hverjum öðrum kemur þetta til góða? (Fjölskyldur, skólar, félagsleg verkefni)

Virkni: Áhrifakort samfélagsins þíns - Uppgötvaðu áhrifahringinn þinn

Þáttur 2: Fljótlegt úttekt

Metðu þig heiðarlega

Gerið vel

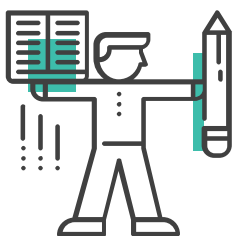
Gæti batnað

Ekki komið enn

Svæði	Einkun	Hvað ég er að gera / Hvað ég gæti gert
Réttlát ráðning		
Tækifæri fyrir ungmenni		
Aðgengi/innlimun		
Stuðningur við staðbundin fyrirtæki		
Þekkingarskipti		
Gagnsæi í samskiptum		
Að vera góður nágranni		

Virkni: Kort yfir samfélagsáhrif þín - Uppgötvaðu áhrifahringinn þinn

Þáttur 3: Áhrifayfirlýsing þín

Fullgildaðu þessar setningar:

1. "Fyrirtækið mitt hefur jákvæð áhrif á samfélagið með því að..."
2. "Einn hópur sem ég gæti þjónað betur er..."
3. "Eitt markmið um félagsleg áhrif á þessu ári er..."

Tilgangur:

Að skilja félagsfótspor þitt hjálpar þér að greina tækifæri til að skapa jákvæðari áhrif – sem styrkir viðskipti þín og stöðu í samfélaginu.

VERKEFNI: Yfirlýsing um siðferðisleg vinnubrögð

Velferð, umhverfi, samfélag, viðskiptasiðferði. Skrifaðu eina málsgrein fyrir hvern stoðpilla. Sýnið það áberandi.

Dýravelferð

Óafsalanleg viðmið okkar fyrir hestana sem við annast...

Umhverfissskylda

Hvernig við lágmarkum vistspor okkar...

Félagsleg og samfélagsleg áhrif

Hvað við leggjum til fólks og staðarins í kringum okkur...

Viðskiptasiðferði

Hvernig við verðleggjum, miðlum, ráðum til starfa og leysum úr ágreiningi...

Hvernig við munum standa við það

Árleg úttekt, opin birting, hver ber ábyrgð...

05

Langtímaáætlun
Langtíma seigla

Að byggja upp fyrirtæki sem þolir stormana

Seigla = hæfileikinn þinn til að aðlagast, yfirstíga áskoranir og halda áfram

Af hverju þetta skiptir máli:

Hestageirinn stendur frammi fyrir raunverulegum áskorunum:

- Öfgafullar veðurfarsaðstæður (þurrkar, flóð, hitabylgjur)
- Hækkandi kostnaður (fóður, undirburður, eldsneyti, tryggingar, dýralæknir)
- Breytingar á reglum og velferðarkröfum
- Breytilegar væntingar viðskiptavina
- Óvænt neyðartilvik (meiðsli, veikindi, bilun í búnaði)

Að byggja upp fyrirtæki sem þolir stormana.

Hvernig á að byggja upp seiglu:

01. Fjármálastöðugleiki

- Ekki treysta á eina tekjulind
- Búðu til neyðarsjóð (miða við 3–6 mánaða útgjöld)
- Áætla fyrir árstíðabundnar sveiflur
- Haltu skuldum viðráðanlegum

02. Fjölbreyttu tekjulindir þínar

Fleiri tekjulindir = öryggi þegar ein hverfist:

- Kennslustundir + hirðing + námskeið
- Viðburðir + þjálfun + sala
- Ferðapjónusta + meðferðarprógramm + ráðgjöf
- Vefefni + vörur

Að byggja upp fyrirtæki sem þolir stormana.

Hvernig á að byggja upp seiglu:

03. Sterk tengsl

- Tryggir viðskiptavinir sem koma aftur og vísa öðrum á
- Áreiðanlegir birgjar með varahlutakostum
- Stuðningsríkt staðbundið net
- Starfsfólk sem getur sinnt mörgum hlutverkum

Sannleikurinn:

Þú getur ekki spáð fyrir um hverja áskorun, en þú getur undirbúið þig til að takast á við þær.

Framtíðaröryggis- prófun. Að greina áhættu áður en hún skellur á

Snjallir frumkvöðlar
skipuleggja fyrirfram til
að takast á við
fyrirsjáanlegar áskoranir.
Þolmiki fyrirtæki panika
ekki – þau aðlagast.

Loftslags- og umhverfisáhættur:

- Þurrkar → vatnsskortur, dýr hey, léleg beitiland
- Ofhitnun → Heilsuhættur fyrir hesta, færri reiðtímar
- Flóð → Skemmdir á mannvirkjum, tap á beitilandi
- **Þín áætlun:** Vatnsgeymsla? Aðrar fóðurogildir? Uppfærslur á skjólum?

Fjármálaleg áhætta:

- Fóðurkostnaður tvöfaldast yfir nóttina
- Alvarleg bilun í búnaði
- Lykilviðskiptavinur hættir
- Tryggingakröfur eða ábyrgðarmál
- **Áætlun þín:** Neyðarsparnaður? Viðhald búnaðar? Stefna til að halda í viðskiptavinum?

Framtíðaröryggisp rófun. Að greina áhættu áður en hún skellur á

Snjallir frumkvöðlar
skipuleggja fyrirfram til að
takast á við fyrirsjáanlegar
áskoranir. Þolmikil fyrirtæki
panika ekki – þau aðlagast.

STEFNA:

*Greindu þrjá helstu
áhættuþætti þína. Búðu
til einfalda áætlun af
gerðinni "ef þetta gerist,
geri ég þetta" fyrir hvern
þeirra.*

Breytingar í greininni og reglugerðum:

- Ný velferðarskilyrði krefjast uppfærslu á aðstöðu
- Samkeppni frá nýjum fyrirtækjum í nágrenninu
- Breytilegir straumar (það sem er vinsælt núna gæti ekki verið það eftir fimm ár)
- **Áætlun þín:** Að vera upplýstur? Fjárfesta í menntun? Sveigjanleiki til að breyta stefnu

Persónuleg áhætta:

- Þú veikist eða slasast (hver sér um reksturinn?)
- Skortur á starfsfólki eða lykilpersóna hættir
- Brunaút og þreyta
- **Áætlun þín:** Þjálfar starfsfólk í víðara hlutverki? Skjalakerfi? Jafnvægi í vinnuálagi?

Verkefni: Raunprófun á seiglu þinni – undirbúðu þig fyrir hið óvænta

Þáttur 1: Álagsprófið

Ímyndaðu þér að þessar aðstæður gerist Á MORGAUN.
Hversu vel ert þú undirbúinn?

Stórt vandamál

Ráðast á

Gar áhyggjur

Atburðarás	Einkunn	Núverandi áætlun mín / Hvað ég myndi gera
Stærsti viðskiptavinur þinn hættir við		
Fóðurverð tvöfaldast		
Þú ert veikur í tvær vikur		
Stórt tæki bilar (vörubíll/dráttarbíll)		
Öfgaveður lokar þér í mánuð		
Hestur meiðist alvarlega		

Verkefni: Raunprófun á seiglu þinni - Búðu þig undir hið óvænta

Þáttur 2: Tekjumixið þitt

Taktu saman núverandi (eða fyrirhugaðar) tekjulindir þínar:

1. .... Prósentu: ..... %
2. .... Hlutfall: ..... %
3. .... Prósentu: ..... %

Spurning:

Ef helsta tekjulind þín hyrfti, gætirðu lifað af? Ef ekki, hvaða eina viðbótartekjulind gætirðu próað?

Verkefni: Raunprófun á viðnámsþoli þínu - Búðu þig undir hið óvænta

Tilgangur:

Seigla byrjar með hreinskiptinni sjálfsmati. Þú þarft ekki að leysa allt í dag – bara greina veikleika þína og byrja að skipuleggja.

Þáttur 3: Neyðarplan þitt

Svaraðu þessu:

1. **Neyðarsjóður:** Hversu marga mánuði útgjalda gætirðu núna staðið undir með sparnaði? Hvert er markmið þitt?
2. **Varafólk:** Hver gæti séð um hlutina ef þú gætir það ekki? (Starfsmaður? Fjölskylda? Viðskiptafélagi?) Ef enginn – þá er það stærsta áhættan þín.
3. **Loftslagsaðgerðir:** Hvað er EITT sem þú gætir gert á þessu ári til að undirbúa þig fyrir veðuröfgar? (Vatnsgeymsla? Skuggabyggingar? Aðrir heybirgðaraðilar?)
4. **Stóra áhættan:** Hvað heldur þér vakandi um fyrirtækið þitt? Skrifaðu það niður. Nú skrifaðu eina aðgerð til að draga úr þeirri áhættu

A photograph of four people riding horses on a dirt path. The riders are seen from behind, moving away from the camera. The landscape is a grassy field with a small body of water to the right and large, brown mountains in the background under a clear blue sky. A large green circular graphic is overlaid on the right side of the image.

06

Að segja áhrifasögu þína

Lýtingsstaðir/Norðurland: 26 ár af nýsköpun og sjálfbærum vexti

Hvernig það byrjaði

Árið 2000 stóðu Evelyn og Sveinn frammi fyrir hagnýtri áskorun: þau vildu búa á hestabúi sínu í Norður-Íslandi, en að selja hesta einir og sér dugði ekki til að framfæra tvo. Sveinn kom með margra ára reynslu af starfi í íslenskri hestamennsku, en Evelyn kom frá Þýskalandi árið 1995 með bakgrunn í menningarfræði, ferðaþjónustustjórnun og ævilangri ástríðu fyrir hestum. Fyrir hana var Ísland og hestabúið eins og draumur sem rætist.

Upprunaleg sýn þeirra var skýr: að bjóða upp á ekta langar reiðtúrar um hálendið og nágrenni þess, sem og styttri reiðtúra og dvöl á býlinu þar sem gestir gætu fundið sig sem hluta af fjölskyldunni. Frá upphafi voru þau ekki bara að byggja upp fyrirtæki – þau voru að skapa sér líf og framtíð á landinu sem þau elskuðu.

Hver er áhrifin?

Á 26 árum hefur áhrif Lýtingsstaða borist langt út fyrir hliðar býlisins.

Fyrir heimabyggðina:

Fyrir heimabyggðina hafa þeir byggt upp sterkt, skattgreiðandi fyrirtæki sem heldur bændaiðnaði og ferðaþjónustu í heiðri í héraðinu. Þeir sýna að arfleifð og nútímaleg framtaksemi geta blómstrað saman.

Fyrir gesti og ungt fólk:

Fyrir gesti og ungt fólk hafa þeir orðið sendiherrar íslenskrar lífsstíls, sýnt að það er hægt að fylgja draumum sínum og byggja upp eitthvað merkingarbært með harðri vinnu og einbeitingu. Ungt fólk sem kemur til að vinna með þeim í nokkra mánuði fer þaðan með færni, reynslu og innblæstri

Hver er áhrifin?

Fyrir hestana:

Fyrir hestana ræktar býlið dýr sem henta vinnu þeirra og tryggir að þau lifa vel á meðan þau afla sér framfærslu – jafnvægi milli tilgangs og umhyggju sem heiðrar íslenska hesthefð.

Fyrir umhverfið:

Fyrir umhverfið hafa þeir lært að nýta auðlindir af kostgæfni: viðhalda heilbrigðum beitolöndum með hringbeitu, réttum girðingum, úrgangssorteringu og stöðugri athygli á vistsporinu.

Evelyn viðurkennir að skilningurinn á áhrifum þeirra hafi komið smám saman. *"Maður þarf að skilja eigin áhrif og vera sífellt sjálfskoðandi,"* segir hún. Þegar þau hófu reksturinn var sjálfbærni ekki á dagskrá. Þetta hefur verið ferli uppgötvunar og sífellds lærdóms.

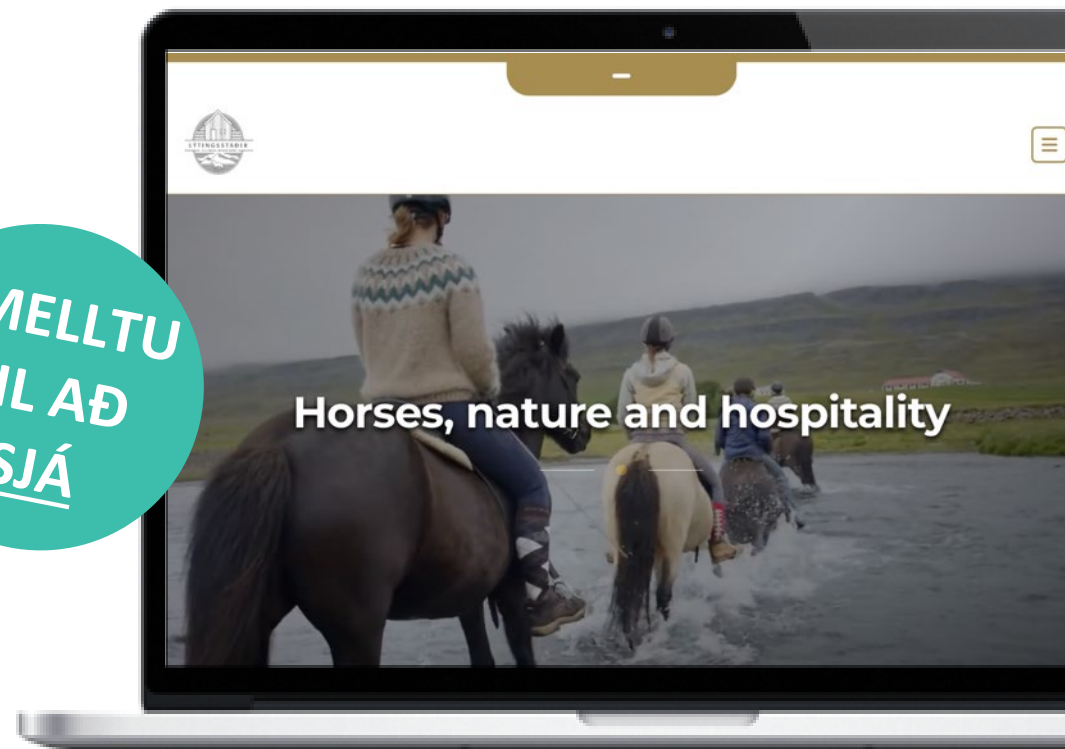
Hver væri
sjálfbær
lausn við
þessum
áhrifum?

Vendipunkturinn kom þegar áhrif þeirra urðu
sýnilegri og umhverfi sjálfbærni tók að
mótast. Í stað þess að líta á sjálfbærni sem
athugunarlista nálguðust Evelyn og Sveinn
hana sem tækifæri til nýsköpunar og til að
aðgreina sig.

SMELLTU
TIL AÐ
SJÁ

Hver væri sjálfbær lausn við þessum áhrifum?

Helsta umbylting þeirra:

Að halda gestum lengur á býlinu í stað hefðbundinnar eins nætur dvöl. Þetta skapaði margvíslega kosti: gestir tengjast fjölskyldunni og búskaparlífinu dýpra, þeir verða meðvitaðri um auðlindir, nýta sér staðbundna afþreyingu og aðstöðu (stuðla að samfélaginu í heild) og býlið sparar auðlindir með því að draga úr daglegri þrifum og þvotti á rúmfötum. Það sem hófst sem rekstrarleg breyting varð þeirra einstaka sölurök.

Menningarleg samþætting:

Menntunarbakgrunnur Evelyn í menningarvísindum fékk nýjan tilgang. Þau byggðu gamaldags torfhlöðu til að sýna gestum hvernig hlutirnir voru gerðir áður fyrr, sem skapaði samtöl sem brúa bilið milli fortíðar og nútíðar. "Mín persónulega lykill var að vinna meira með áherslu á menningu og arfleifð til að skilja staðinn sem við erum í núna," útskýrir hún. Þessi nýsköpun laðar að gesti sem hafa áhuga á meira en bara reið – hún skapar merkingu

Hvað væri sjálfbær lausn við þessum áhrifum?

Skýr velferðarskilyrði:

Þau innleiddu gagnsæjar stefnur, þar á meðal þyngdarhöft fyrir knapa, engin sjálfvirk bókunarkerfi (aðeins persónulegur samskiptaleiðir í síma eða tölvupósti til að vita hver kemur) og birta Dýraheilldarskuldbindingu. Fyrir þá sem uppfylla ekki knapskilyrði þeirra sköpuðu þau valkosti eins og búheimsóknir þar sem fólk getur upplifað íslenska hesta án þess að ríða.

Þessar breytingar voru ekki bara siðferðislegar – þær voru stefnumótandi.

*"Þau gáfu okkur tækifæri til að nýta auðlindir okkar betur, halda kostnaði niðri og þjónustunni persónulegri. Þetta gaf okkur einstaka sölurök sem gerðu okkur frábrugðin öðrum rekstraraðilum. Þetta var líka mikilvægt því við erum **utan alfaraleiðar.**"*

Hvað væri sjálfbær lausn við þessum áhrifum?

Áskoranir við að verða sjálfbær:

Nýsköpun krefst hugrekkis.

"Finndu leið sem kann að vera óvenjuleg en virkar," ráðleggur Evelyn. "Reyndu hluti, aðlagaðu þegar það gengur ekki. Að innleiða nýjar hugmyndir er ekki alltaf auðvelt – þú verður að vera vel undirbúinn og vita hvað þú vilt."

Fjármálalega raunsæið er verulegt: nýjar hugmyndir kosta peninga. Stundum þarf að spara, stundum að finna fjármögnunaruppsprettur. Torfhlöðin byggðist ekki sjálf. En fjárfestingin skilar sér í sérstöðu og upplifun gesta.

Stuðningur sem hjálpaði

Áskoranir við að verða sjálfbær:

Menntun, rannsóknir og stuðningur samfélagsins gerðu muninn. Fræðileg þjálfun Evelyn veitti ramma til að hugsa um menningu og arfleifð. Þær leituðu virkt að leiðbeinendum og námskeiðum sem samrýmdust sýn þeirra.

Það sem skipti mestu máli var fjármögnun frá stofnunum sem stuðla að þróun svæðisins, sem hjálpaði til við að breyta hugmyndum í veruleika. Þetta voru ekki bara fjárhagsleg viðskipti – þetta voru atkvæði trausts frá samfélaginu fyrir það sem Lýtingsstaðir var að byggja upp.

Nýsköpun og sjálfbærni snúast ekki um fullkomnun né róttækar umbreytingar.

Þau snúast um ígrunduða þróun – að taka ákvarðanir sem samræma gildi þín við starfsemi þína, finna einstakar lausnir sem draga úr kostnaði á sama tíma og auka áhrif, og hafa hugrekki til að gera hlutina öðruvísi þegar "ólíkt" þjónar hestum þínum, samfélagi þínu og framtíð þinni betur en hefðbundna leiðin.

Tækifæri í sjálfbærnimálum til að tryggja framtíð fyrirtækisins

Fyrir Evelyn felur nýsköpun í sér "að hugsa, íhuga og aðlaga sig stöðugt, finna betri lausnir án þess að breyta tilgangi fyrirtækisins sjálfs." Um er að ræða að skapa einstaka sölupunkta á meðan maður nýtur þess sem maður gerir – án þess að stöðvast.

Þær halda nýsköpuninni gangandi með því að vera forvitnar: hlusta á viðskiptavini, sækja fyrirlestra og viðburði og fylgjast með þróun í greininni. *"Stundum þurfum við að aðlaga okkur,"* bendir Evelyn á, og viðurkennir að viðbragðshraði sé lykillinn að langlífi.

Horft til framtíðar beinist athygli þeirra að því að vernda það sem þau hafa áorkað, á sama tíma og þau eru á varðbergi gagnvart nýjum kröfum. *"Meiri eftirspurn eftir dýravelferð, meiri vitundarvakning,"* segir hún. *"Ef við ætlum að endast verðum við að aðlaga okkur að breyttum kröfum – en jafnframt halda tryggð við okkur sjálf og hið ekta hlutverk íslenska hestsins."*

Tækifæri í aðgerðum sjálfbærni til að tryggja framtíð fyrirtækisins

Það er viðkvæmt jafnvægi sem hún lýsir sem "alvöru ganga á teinþræði" – að heiðra hefðina á sama tíma og fagna nauðsynlegum breytingum, mæta nútímakröfum á meðan hún viðheldur ekta íslenskri hestamenningu.

Eftir 26 ár sýnir Lýtingsstaðir að sjálfbærni er ekki áfangastaður – hún er iðkun stöðugar íhugsunar, hugrakkrar nýsköpunar og þess að halda fast við kjarngildi sín á meðan heimurinn breytist í kringum okkur.

Áhrifasamantekt — fyrir styrktaraðila og kynningu

Taktu þetta með í styrkumsóknir, lánaviðtöl og á "Um okkur"-síðu vefsíðunnar þinnar. Uppfærðu reglulega.

Hver við erum (ein lína)	<i>Nafn, hvað þú gerir, fyrir hvern, hvar...</i>
Vandamálið sem við tökum á	<i>Frá raunverulegum sönnunum frá viðskiptavinum, ekki úr bæklingi...</i>
Hvað við afhendum — í tölum	<i>Þjónustað viðskiptavina, störf sköpuð, velferðaraðgerðir...</i>
Umhverfis- og félagslegar niðurstöður	<i>Kolvetni bjargað, samstarf, samfélagsverkefni...</i>
Næstu 12 mánuðir okkar	<i>Þrjú áþreifanleg markmið með mælanlegum viðmiðum...</i>

DEILD

07

Aõ komast lengra

Af hverju að hefja eigin rekstur (Start Your Own Business) -námskeiðið skiptir máli

Þú hefur unnið þig í gegnum sex einingar okkar. Þú hefur hugmynd, prófaða tilboð, fyrirtækisskipulag, stafræna áætlun, fjármögnunaruppsetningu og skuldbindingu um sjálfbærni. Næsta skref sem við mælum eindregið með er að ljúka Start Your Own Business (SYOB)-námskeiði á þínu svæði.

Hvað SYOB-námskeiðið gefur þér:

- Skipulögð þjálfun í viðskiptaáætlunargerð, oft ókeypis eða á lágu gjaldi fyrir undir 30 ára.
- Mentor eða viðskiptaráðgjafi sem þú getur leitað til með spurningum.
- Tækifæri til að mynda tengslanet við aðra unga frumkvöðla á þínu svæði.
- Opinbert vottorð sem opnar dyr að styrkjum, lánum og hraðlum.
- Ábyrgð — skiladagur til að hefja rekstur.

YEI-námskeiðin gefa þér sérhæfða yfirburði í hestamennsku. SYOB-námskeiðið veitir þér hið staðlaða viðskiptatólasett sem allir stofnendur þurfa.

SYOB námskeið eftir svæðum

Írland

LEO Byrjaðu eigið fyrirtæki — ókeypis til lággosta, rekið af þínu staðbundna fyrirtækjapjónustustofnun.

2 daga námskeið í kennslustofu eða á netinu, auk einstaklingsmiðaðrar leiðsagnar. Skilyrði: allir sem hyggja á að stofna fyrirtæki. → localenterprise.ie

Ísland

Frumkvöðlafræðsla í gegnum Vinnumálastofnun, Nýsköpunarmiðstöð og svæðispróunarmiðstöðvar (t.d. SSNV á norðursvæðinu).

Ókeypis fyrir atvinnulausa og undir 30 ára aldri. → vinnumalastofnun.is og hjá þínu staðbundna atvinnuþróunarfélagi.

Svíþjóð

NyföretagarCentrum — ókeypis einstaklingsráðgjöf og hópnámskeið um allt Svíþjóð.

ALMI Företagspartner vinnustofur um viðskiptaþróun. Drivhuset — fyrir nemendur og unga frumkvöðla. → nyforetagarcentrum.se / almi.se / drivhuset.se

Danmörk

Iværksætterhuset (Fyrirtækjahúsið) og Erhvervshus svæðisbundnu viðskiptamiðstöðvarnar — ókeypis leiðsögn, vinnustofur og einstaklingsráðgjafar.

Startvækst viðburðir og samkomur. → iværksatterhuset.dk / erhvervshus.dk / startvaekst.dk

Hvað má búast við á SYOB-námskeiði

Dæmigerð efni í öllum fjórum löndunum:

- Markaðsrannsóknir og staðfesting viðskiptavina (þú hefur þegar gert þetta í einingum 2 og 3).
- Viðskiptalíkan og tekjuskipulag (fjallað um í einingu 4).
- Markaðssetning, sala og stafræn nærvera (fjallað um í einingu 5).
- Fjármál — rekstrarfjárstreymisáætlun, verðlagning, skattamál, virðisaukaskattspröskuldar (dýpkar efni úr einingu 4).
- Lögfræðileg form – einyrki, hlutafélag, samvinnufélag, samfélagsfyrirtæki.
- Fjármögnunarleiðir — styrkir, lán, fjárfestar, fjöldafjármögnun (samræmist einingunni um fjármögnun í 4. hluta).
- Að búa til einnar síðu viðskiptaáætlun sem þú getur tekið með í bankann eða til styrktaraðila.

Taktu YEI-æfingabækurnar þínar með á námskeiðið. Þú munt vera á undan öðrum í bekknum.

STARFSMÁTA: Áætlun hrossa-nýsköpunaraðila míns

Taktu útkomur allra sex eininga og sameinaðu þær á eina síðu. Þetta er varnarhæf staða verkefnisins þíns.

Hver ég er (úr einingu 1)	<i>Styrkleikar, gildi, hestaleið mín...</i>
Hugmynd mín (úr einingum 2 og 3)	<i>Vandamálið, NABC, prófuð tillaga, sönnunargögn...</i>
Fyrirtækið mitt (úr eining 4)	<i>Kerfi, upplifun viðskiptavinar, SMART-markmið, fjármögnunarstafla...</i>
Stafræna fyrirtækið mitt (úr eining 5)	<i>Viðskiptavinaráðferð, nærvera, greiðslulag, áætlun um gervigreind...</i>
Framtíðarsýn mín (úr eining 6)	<i>Velferðarloforð, skuldbinding um sjálfbærni, áætlun um seiglu...</i>

**young
equine
innovators**

Fylgdu ferðalaginu okkar

www.younequineinnovators.eu

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.